

YU ISSN 0579-0263

ИСТОРИЈА

СПИСАНИЕ НА СОЈУЗОТ НА ДРУШТВАТА
НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА СР МАКЕДОНИЈА

ГОД. XXI

СКОПЈЕ 1985

БРОЈ 2

4913/87

Издавачки совет: претседател ДИМИТАР МИЦКОВСКИ, членови: КОСТА АЦИЕВСКИ, НИСЕЛ БАЈРАМИ, ЦВЕТАН БЕЛИЧАНСКИ, СПАСЕ КУЉАН, ГАЛЕНА КУЏУЛОВСКА, НАУМ ДИМОВСКИ, СПАСКА МАНАСИЕВА-МЛАДЕНОВИК, ХРИСТО МЕЛОВСКИ, ВАСКА ПЕРЧИНКОВА, ТОДОР ТАЛЕСКИ, ГЛИГОР ТОДОРОВСКИ, ТОМО ТОМОСКИ, ДАНИЦА ХРИСТИК.

Редакција: ВЛАДО ИВАНОВСКИ, ВЛАДИМИР КАРТОВ, РИСТО КИРЈАЗОВСКИ, ВОИСЛАВ Д. КУШЕВСКИ, БРАНКО ПАНОВ

Главен и одговорен уредник: БРАНКО ПАНОВ

Секретар на редакцијата: МЕТОДИЈА МАНОЈЛОВСКИ

Издавач: Сојузот на друштвата на историчарите на СР Македонија

Јазична редакција, техничко уредување и коректура: ЈОВАН С. СТОЈАНОВСКИ

Насловна страница: БИСЕРКА ФИЛИПОВА

Адреса на редакцијата и на администрацијата — Сп. „Историја“, Филозофски факултет, Скопје

Препечатувањето се дозволува во согласност со редакцијата и наведувањето на изворот. Списанието излегува двапати годишно. Ракописите не се враќаат. Годишна претплата за членови на Сојузот на друштвата на историчарите 600 динари, за нечленови и институции 1.200 динари, за странство 2.000 динари и за ученици и студенти 400 динари. Претплатата се уплатува на жиро сметка: 40100-678-955, СОК, Скопје, Сојуз на друштвата на историчарите на СРМ — за „Историја“

Универзитетска печатница „Кирил и Методиј“ — Скопје

Тираж, 3 000 примероци

ИСТОРИЈА

СПИСАНИЕ НА СОЈУЗОТ НА ДРУШТВАТА НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА
СР МАКЕДОНИЈА

Год. XXI

Скопје 1985

Број 2

СОДРЖИНА

СТАТИИ -- ПРИЛОЗИ

Стјепан Антолјак, Прв обид за освојување на Јужна Италија од Хрватите и нивните сојузници (околу 642 г.) — — — —	9
Генадиј Литаврин, Склавиниите од VII — IX в. како социјално-политичка организација на Словените — — — — —	23
Евгениј П. Наумов, Записи за руската помош на српските востаници во 1804 — 1813 година — — — — —	33
Бранко Панов, За потеклото и најрачните години од животот и дејноста на Кирил и Методиј — — — — —	51
Стијено Обад, Далматинските студенти на Универзитетот во Падова	69
Александар Трајановски, Едно непознато Слово на Димитар Милединов на народен говор од 1830 година — — — — —	77
Димитар Димески, Солунскиот конгрес на Македонската револуционерна организација (1896 година) — — — — —	91
Михајло Миноски, Некои согледувања на надворешни фактори за македонското прашање во предлинденскиот период — — — —	99
Блаже Ристовски, Изборот на Крсте Мисирков за постдипломските студии на Петербуршкиот универзитет — — — — —	109
Јусуф Хамза, Односот на ТМОРО кон турското население во Македонија во периодот 1893 — 1903 година — — — — —	119
Благој Стоичовски, Револуционерната и учителската дејност на Тодор Камчев — — — — —	131
Коста Милутиновиќ, Визијата на Д. Туповиќ за федерацијата на балканските социјалистички републики — — — — —	143
В. А. Артјомов, Јохан Книф против центризмот во годините на Првата светска војна — — — — —	165
Христо Ристовски, Револуционерната дејност на Пестре Ангелов —	181
Владимир Картов, Третманот на македонското национално прашање во политичката платформа на КПП во текот на 1935 — 1936 година — — — — —	189
Михајло Георгиевски, Национално-револуционерните и социјалистички погледи на Никола Петров Русински во неговите публикувани трудови од 1935 и 1936 година — — — — —	201
Јаким Синадиновски, Формирањето на партизанскиот одред „Јане Сандањски“ и неговите активности во зимските и пролетните месеци 1943/1944 година во Караорман и Дебарца — — — —	207
Ташко Мамуровски, Револуционерната дејност на Атанас Коровецов (1918—1945) — — — — —	221
Бранко Петраговиќ, Социјалистичката револуција во Југославија (развој во знакот на спротивности) — — — — —	233
ОД КУЛТУРНОТО МИНАТО	
Вера Битракова — Грозданова, Дионис Таурос од Скопје — — —	269
Цветан Грозданов, За портретите на Теофилакт Охридски — — —	281
Мирјана М. Машниќ, Еден новооткриен портрет на Климент Охридски во црквата Св. Никола кај село Орсовец (Македонски Брод) — — — — —	293
Стефан Пиперковски, Конја и стрели од збирката на Музејот на Македонија (XIII—XVIII в.) — — — — —	299
Марија Георгиева, Куќата на Робевци—Прилог кон историјата на нејзината градба — — — — —	307
Ванчо Тувшевски, Насилството и одмаздата во расказите на Петар Поп Арсов и Атанас Раздолов — — — — —	315
Александар Илиевски, За дејноста на Народниот универзитет во Битола меѓу двете светски војни — — — — —	325

МАТЕРИЈАЛИ

- Ристо Христов**, Неколку документи за нерасчистените имотно-правни односи во земјоделството на Вардарска Македонија по завршувањето на Првата светска војна — — — — — 347

НАСТАВА

- Миомир Дашиќ**, Историјата како предмет — — — — — 357
Војислав Д. Кушевски, За местото на Спомен-музејот на ЦК КПМ во Тетово при обработката на роднокрајната историја во Тетово и Тетовско — — — — — 379

ОСВРТИ

- Кузман Георгиевски**, Соработката на професор Д-р Христо Андонов-Полјански со Музејот на град Скопје — — — — — 391
Гурѓевка Доневска—Тренчевска, Авнојските и Асномските факли на слободата имаат епохално значење во нашата современа историја (Интервју со проф. д-р Христо Андонов—Полјански за програмата на Радио Скопје (РТС) — — — — — 393

КРИТИКИ И ПРИКАЗИ

- Х. А. П. Александар Христов**, Создавањето на македонската држава 1878 — 1978, I — VI, Скопје, Мисла, 1985 — — — — — 401
Х. А. П. Македонската лига и уставот за државно уредување на Македонија од 1880 година, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања на Универзитетот „Кирил и Методиј“ и „Мисла“, Скопје, 1985 — — — — — 405
Б. С. Христо Андонов—Полјански, Гоце Делчев, Историска наклада, Пула 1985, 239 — — — — — 408
Б. С. Христо Андонов—Полјански, Илинденското востание и меѓународната јавност, Мисла, Скопје 1985. 1 — 593 — — — — — 410
В. К. Ристо Кантарчиев, Македонското преродбенско училиште, НИО „Студентски збор“, Скопје 1985 — — — — — 414
М. М. Д-р Живан Стојковиќ, Везе српског и македонског радничког покрета до 1919 године, Лесковац, Народни музеј 1985, 338 — — — — — 417
А. Т. Блаже Ристовски, Васил Икономов (1848—1934), Прилог кон прочувањето на македонскиот културно-национален развиток, Институт за национална историја, Скопје 1985, 154 — — — — — 420
Н. П. Д-р Вера Весковиќ—Вангели, Меѓународниот ден на жената — 8 март и Напредното движење на жените во Македонија (1919 — 1945), Архив на Македонија, Скопје 1985 — — — — — 422
В. А. Димитар Смилески и Наум Ристески, Љубаншката — географска, демографска и историска студија, Охрид 1985 — — — — — 424
М. Д. Историски денови на Горно Врановци, По повод 40-годишнината од престојот и работата на државното, военото и политичкото раководство на Македонија во селото Горно Врановци — Велешко, Мисла, Скопје 1984, 189 + скици — — — — — 425

БИБЛИОГРАФИЈА

- Кочо Сидовски**, Осми прилог кон библиографијата за Битола и Битолско — — — — — 429

ХРОНИКИ И СООПШТЕНИЈА

- Б. С.** Научен собир: Кирило-методиевскиот (Старословенскиот) период и Кирилометодиевската традиција во Македонија — — — — — 437
Д. Д. Од работата на XI Југословенски симпозиум за наставата по историја — — — — — 441
В. Д. К., С. Т. Интеркатедарска конференција, Сараево 8—9. 11. 1985, г. — — — — — 444
Т. Ч. Научен собир: Тетово и Тетовско во НОВ 1941—1945 — — — — — 449
К. С. Школа на млади марксисти, За работата на Дваесеттата сесија на Школата на млади марксисти „Стив Наумов — Мите Богоевски“ — — — — — 451

IN MEMORIAM

- Христо Андонов Полјански** (1927 — 1985) — — — — — 453
Драган Велков (1948 — 1985) — — — — — 459

СПИСОК НА СОРАБОТНИЦИ

СПИСОК НА СОРАБОТНИЦИ ШТО ГО ДИСТРИБУИРААТ СПИСАНИЕТО

CONTENTS

ARTICLES — CONTRIBUTIONS

Stjepan Antoljak , First Attempt for Conquering of South Italy by the Croats and Their Allies (ca 642) — — — — —	9
Genadiy G. Litavrin , The Slavines Between VII and IX Century as a Social and Political Organisation of the Slavs — — — — —	23
Evgenij P. Naumov , Notes About the Russian Assistance to Serbian Uprisers Between 1804 and 1813 — — — — —	33
Branko Panov , About the Origin and Early Years from the Life of Cyril and Methodius — — — — —	51
Stijepo Obad , Dalmatian Students of the University of Padova — —	69
Aleksandar Trajanovski , An Unknown Sermon of Dimitar Miladinov dated from 1830 in Macedonian people's speech — — — — —	77
Dimitar Dimeski , The Salonica Congress of Macedonian Revolutionary Organisation (1896) — — — — —	91
Mihajlo Minoski , Some Considerations Concerning the external Factors of the Macedonian Question in the Pre-Ilinden Period —	99
Blaže Ristovski , The Choice of Missirkov for Post-Graduate Studies at the University of Peterbourg — — — — —	109
Yusuf Hamza , The Attitude of TMORO Towards the Turkish Population in Macedonia in the 1893 — 1903 period — — — — —	119
Blagoj Stoičovski , The Revolutionary and Educational Activity of Todor Kamčev — — — — —	131
Kosta Milutinović , D. Tučović's Vision for Federation of the Balkan Socialist Republics — — — — —	143
B. A. Artyomov , Jochan Kniff Against Centrism During the Eirst World War — — — — —	165
Hristo Ristovski , The Revolutionary Activity of Petre Angelov — —	181
Vladimir Kartov , The Macedonian National Question in the Political Platform of CPY Between 1935 and 1936 — — — — —	189
Mihajlo Georgievski , National Revolutionary and Socialist Views of Nikola Petrov Rusinski Presented in His Published Works from 1935 and 1936 — — — — —	201
Jakim Sinadinovski , The Formation of the Partisan Detachment „Jane Sandanski” and His Activities in the Winter and Spring Months of 1943/44 in Karaorman and Debartsa — — — — —	207
Taško Mamurovski , The Revolutionary Activity of Atanas Korovešov (1918—1945) — — — — —	220
Branko Petranović , The Socialist Revolution in Yugoslavia (Development in a Sing of Contradictions) — — — — —	233

FROM THE CULTURAL PAST

Vera Bitrakova-Grozdanova , Dionis Tauros from Skopje — — — — —	269
Cvetan Grozdanov , About the Partraits of Teofilakt of Ohrid — —	281
Mirjana M. Mašnić , A New Discovered Portrait of Clement of Ohrid	293
Stefan Piperkovski , Spears and Arrows from the Collection of Museum of Macedonia (XIII—XVIII Century) — — — — —	229
Marija Georgieva , The House of the Robev — a Contribution to the History of its Building — — — — —	307
Vančo Tuševski , The Violence and Revenge an the Stories of Petar Pop Arsov and Atanas Razdolov — — — — —	315
Aleksanadr Ilievski , About the Activity of the Adult Education Centre of Bitola during the period Between the Two World Wars —	325

DOCUMENTS

Risto Hristov , Some Documents Concerning the Unsolved Real Estate Relations in Agriculture in the Vardar Macedonia After the End of the First World War — — — — —	347
---	-----

TEACHING

Miomir Dašić , History as a Subject — — — — —	357
Voislav D. Kuševski , About the Place of the Memorial Museum of the CC CPM in Tetovo During Research Work of History in Tetovo and the Tetovo Region — — — — —	379

REVIEWS

- Kuzman Georgievski**, Professor Hristo Andonov—Poljanski's Collaboration with the Skopje City Museum — — — — — 391
- Gjurgjevka Donevska—Trenčevska**, The AVNOY and ASNOM's Torch of Freedom Have an Epochal Significance in Our Contemporary History (An Interview with Professor Dr Hristo Andonov—Poljanski for Radio Skopje Program — — — — — 393

COMMENTS AND BOOK REVIEWS

- H. A. P.**, Aleksandar Hristov, Creation of the Macedonian State, 1878—1978, I—VI, Skopje, Mislra 1985 — — — — — 401
- H. A. P.**, The Macedonian League and Constitution for Statehood of Macedonia of 1880, Institute of Sociological and Political Investigations at the University „Cyril and Methodius” of Skopje and „Mislra”, 1985 — — — — — 405
- B. S.**, Hristo Andonov—Poljanski, Goce Delčev, Istarska Naklada, Pula 1985, 239 — — — — — 408
- B. S.**, Hristo Andonov—Poljanski, The Ilinden Uprising and the International Public, Mislra, Skopje 1985, 1—593 — — — — — 410
- V. K.**, Risto Kantardžiev, The Macedonian Revival's School, NIO „Studentski zbor”, Skopje 1985 — — — — — 414
- M. M.**, Dr Žhivan Stojković, Relations Between the Serbian and Macedonian Working Movement up to 1919, Leskovats, People's Museum 1985, 338 — — — — — 417
- A. T.**, Blaže Ristovski, Vasil Ikonov (1848—1934), A Contribution Towards Study of the Macedonian Cultural and National Development, Institute of National History, Skopje 1985, 154 — — 420

TEACHING

- N. P.**, Dr Vera Vesković—Vangeli, The International Lady's Day — 8th March and the Advanced Movement of Women in Macedonia (1919—1945), Archives of Macedonia, Skopje 1985 — — — 422
- B. A.**, Dimitar Smilevski and Naum Risteovski, Ljubaništa — Geographic, Demographic and Historical Study, Ohrid 1985 — — — 424
- M. D.**, Historical Days of Gorno Vranovci. On the Occasion of the 40th Anniversary of the Stay and Work of State, Military and Political Leadership of Macedonia at the village of Gorno Vranovci — the Veles Region, Skopje 1984, 189 + Schemes — — 425

BIBLIOGRAPHY

- Kočo Sidovski**, Eight Contribution to Bibliography About Bitola and the Bitola District — — — — — 429

CHRONICLES AND INFORMATIONS

- B. S.**, Symposium on: Cyril and Methodius (Old Slavic) Period and Cyril and Methodius' Tradition in Macedonia — — — — — 437
- D. D.**, From the Work of the XI Yugoslav Symposium on History Teaching — — — — — 441
- V. D. K.**, **S. T.**, Intercatellar's Conference, Sarajevo, 8—9 November 1985 444
- T. C.**, Symposium on: Tetovo and the Tetovo Region in the PLS 1941—1945 — — — — — 449
- K. S.**, School of Young Marxists. About the Work of the Twelvedth Session of Young Marxists School „Stiv Naumov — Mite Bo-goevski” — — — — — 451

IN MEMORIAM

- Hristo Andonov—Poljanski** (1927—1985) — — — — — 453
- Dragan Velkov** (1948—1985) — — — — — 459

A LIST OF COLLABORATORS

A LIST OF COLLABORATORS DISTRIBUTING THE REVIEW